

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ ČEŠKOGA JEZIKA –
MATERINSKOGA JEZIKA

ŠKOLNÍ SOUTĚŽ V ČESKÉM JAZYCE –
MATEŘSKÉM JAZYCE

2024

7. a 8. třída

HESLO

POČET BODŮ:

	100

Prosudbeno povjerenstvo:

1. _____

2. _____

3. _____

Predsjednik/ca Školskog povjerenstva:

_____

_____, 17. siječnja 2024.

1. Čtení textu s porozuměním

Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

Nápady svaté Kláry

Pavel Kohout

Žákyně Klára uhodla zadání písemné práce z matematiky, celá třída tudíž uspěla na výbornou. Ředitel školy Kláru podezírá, že příklady získala nepoctivě.

(...)

Ředitel zasedl ke svému stolu, tvářil se velmi přísně, chvílemi hleděl na hodinky a chvílemi bubnoval prsty. Matematikář Brunát usedl do křesla pro vzácné návštěvy a učitele. Tvářil se velmi zasmušile, občas hleděl na hodinky a občas chřestil klíči. Klára Zimová seděla na židli pro rodiče a žáky stejně pokojně, jako by byla v kině.

Konečně se ozvalo zaklepání.

- Dále!

Když nikdo nevstoupil, ředitel vyskočil od stolu a prudce otevřel dveře. Na prahu stál muž. Měl na sobě promaštěné montérky a obrovské ruce skrýval za záda.

- Já si jen tak odskočil...

Ředitel mu vylíčil případ mnohem mírněji, než měl v úmyslu. Ne ze zbabělosti; začalo mu být dívenky líto. Když tyhle lopaty dopadnou...

- Snad se nás bála, - končil smířlivě,

- snad řekne pravdu spíš vám. No tak, Klárko, jakpak to bylo?

Důvěřivě pohlédla na otce a promluvila dětskou řečí, která nezná konce a začátky vět.

- Soudruh profesor řek, že to budou příklady z knihy, tak jsem ji po hodině otevřela, abych se podívala, a napadlo mě, že to bude těch pět, a Urbanová se mě zeptala, co si myslím, že dostanem, tak jsem jí to řekla, a Urbanová se mě zeptala, jak to vím, tak jsem jí řekla, že mě to napadlo, a přišel k nám Tikal, a Urbanová mu řekla, co jsem jí řekla, a Tikal se mě zeptal, jestli jsem si tím jistá, tak jsem mu řekla, že jsem, a on to řek Brožovi, a Brož to řek...

První ztratil nervy matematik. Cpal otcí učebnici.

- V knize je těch příkladů sto dvacet, račte se na ně podívat!

- Já se jen tak oplách...

Ředitel řekl naléhavě:

- Zimová! Přece nebudeš lhát vlastnímu otcí!

- Ale já nikdy nelžu, - řekla mu dívka, jako by s ním měla svatou trpělivost.

Ředitel se obrátil k poslední instanci.

Soudruhu Zimo! Měl byste jí domluvit!

- Ale ona nikdy nelže, - řekl mu otec, jako by konejšil tvrdohlavé dítě.

- Zimová, jdi na chvíli ven!

Vstala, uklonila se a vyšla na chodbu. Ředitel velitelsky ukázal na volnou židli, a když si otec stísněně sedl, přísně ho oslovil.

- Je hezké, soudruhu Zimo, když rodiče věří svým dětem, ale co je moc, je moc! Na základě celé naší pedagogické praxe tu můžeme s kolegou - myslel tím ovšem Brunáta, ale působilo to, jako by minul prezidenta, - prohlásil: taková náhoda je absolutně vyloučena! Když si to srovnáme, vychází nám za á: celá třída vypočítala právě jen těch pět příkladů, které soudruh Brunát zaškrtl ve své knize, a za bé: vaše dcera přiznává, že ty příklady označila spolužákům ona. Ergo: jak na ně přišla?

Zima celou dobu plaše přikyvoval.

- Takže nezbyvá, než abyste se jí zeptal sám, se vším důrazem!

Zima přestal kývat hlavou a řekl rozpačitě.

- Ale ona už to přece řekla...

- Co...?

- No, že ji to napadlo.

Ředitel Plavec vykřikl nepedagogicky.

- Ale to je přece úplná hovadina!

Zimová zatím čekala na chodbě. Nízké slunce se tlačilo do čtverců okenních tabulí; na podlahu chodby se však záhadně promítaly obdélníky. Zkusila přes ně skákat, ale náraz toho nechala a zvědavě přistoupila k zábradlí. Vzápětí bouchly v přízemí dveře a ozvaly se kroky. Pak se v ohybu schodů objevil štíhlý muž v uniformě Veřejné bezpečnosti. Klára se spokojeně pousmála a slušně pozdravila.

- Dobrý den.

- Nazdar, Klárko, - řekl policista,

- prosím tě, co se to tu...

V očích Klárky Zimové se mihnul strach. Zavolala.

- Pozor!

Zastavil se.

- Na co...?

- Abyste neuklouz...

- Já? Proč bych měl klouzat?

Zmateně pokrčila rameny.

Jaká zodpovědnost, být otcem. Jaká starost, být otcem dcery. Jaká dřina, být otcem dcery, kterou právě zalomcovala puberta. Policista měl jednu doma a o erupcích jejího mozku by mohl psát vědecká díla, mít na to čas. Věre by prostě jednu plácnul. Na Klárku se jen útrpně usmál a kráčel bez řeči dál. Sáhl po klice ředitelny, právě když se rozletěly dveře a matematikář vyšťekl.

- Urbanová!

Lekli se oba.

- Fuj...! řekl policista.

- Pardon.... koktal Brunát,

-já právě volám vaši...

-Holka,-

vysvětlil policista, zavíraje za sebou dveře,

- mi přilítla uřvaná, že měla nějaký malér, tak jsem jí stříhnul pohavek jako fóršus a jdu se zeptat, kolik jí mám přidat. Měla kuli?

- Ne, naopak, ale o ni vůbec nejde, -

řekl ředitel Plavec, podáváje mu ruku,

- buď zdrav, Karle, tohle je pan Zima, soudruhu Zimo, to je kapitán Urban, jestli ho ne...

- Já ho znám...

Kapitán Urban mu potěšeně podal ruku.

-A! to jsem rád! Naše holka přec sedí s vaší holkou v lavici! Tak o co kráčí?

Ředitel Plavec mu to podrobně vyložil. Policista se dlouho tvářil skepticky. Náhle zpozorněl.

- Naše holka měla jedničku? Tak tady fakticky něco nehraje. Kde je ten klíč a kde je ten stůl?

Kapitán podrobně prozkoumal zámek. Pak se zeptal Brunáta.

- Máte ještě další klíč?

- Ne.

- Ani vy?

To platilo školníku Coufalovi, který právě rozespale uvažoval, kde zapomněl doutník. Museli mu to zopakovat.

- Ne...

- No, tak to je jasná věc.

- Co, Karle? - zeptal se ředitel netrpělivě.

- Tuhle vaši kasičku nikdo násilím neotvíral.

- No ale jak se tedy k těm příkladům dostala? - ozval se matematik zmučeně.

Protože zraky všech spočinuly na něm, řekl otec Zima pokojně.

- Napadlo ji to...

Bylo ticho. Pak promluvil nejstarší člen sboru, profesor přírodopisu Látal.

Já myslím, abyste z toho nedělali aféru. Ať tady Brunát vybere nové příklady doma, zítra to prostě napíšíou znova, a kdo včera fixoval, může se jít klouzat.

Čítanka pro sedmou třídu základních škol s českým vyučovacím jazykem

v Republice Chorvatsku, Jednota 2002

1. Najděte v textu synonymum slova **průšvih** _____
2. Najděte v textu synonymum k větě: **Tak oč jde?** _____
3. Zakroužkuj, zda je tvrzení správné, nebo ne:
  - a) Ředitel se bál Klářina otce. ANO   NE
  - b) Pán Brunát vyučoval matematiku. ANO   NE
  - c) „Kule“ je nejlepší známka v české škole. ANO   NE
4. Kdo věřil Klárce, že získala příklady z matematiky poctivě? _____
5. Jak se jmenoval školník, který byl také v ředitelně? _____
6. Kdo z toho příběhu nechtěl dělat aféru?
  - a) pan ředitel
  - b) profesor matematiky
  - c) profesor přírodopisu
7. Jak se Klárka dozvěděla, jaké budou příklady v testu?
  - a) viděla učitelovy testy
  - b) náhodou uhodla příklady
  - c) znala loňské testy
8. Koho Klára potkala před ředitelnou?
  - a) policistu
  - b) školníka
  - c) svého otce
9. Co se dozvídáš o dětech kapitána Urbana.
  - a) měl dceru v pubertě
  - b) měl dospělého syna
  - c) neměl děti
10. Co poznal policista, ve škole?
  - a) že někdo otevřel zásuvku u stolu
  - b) že nikdo neotevřel zásuvku u stolu
  - c) že učitel zapomněl zamknout zásuvku

2. Čtení textu s porozuměním

Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

FRANTIŠEK LADISLAV ČELAKOVSKÝ: POCESTNÝ

Je to chůze po tom světě -
kam se noha šine:
sotva přejdeš jedny hory,
hned se najdou jiné.

Ej, co já dbám na té cestě
na psoty a sloty,
jen když já mám zdravé nohy,
k tomu dobré boty.

Je to život na tom světě -
že by člověk utek:
ještě nezažil jsi jeden,
máš tu druhý smutek.

Však na pány v krytém voze
taky někdy trhne:
jednou se jim kolo zláme,
jindy vůz se zvrhne.

Což je pánům! Ti na voze
sedí pěkně v suše,
ale chudý, ten za nimi
v dešti, blátě kluše.

A krom toho - až své pouti
přejedem a přejdem,
v jedné hospodě na nocleh
pán - nepán se sejdem.

Ohlas písní českých (1939)

*Čítanka pro sedmou třídu základních škol s českým vyučovacím jazykem v
Republice Chorvatsku, Jednota 2002*

1. Ke kterému literárnímu druhu patří tento text? _____

2. Tato báseň je: a) milostná   b) politická   c) vlastenecká

3. Zakroužkuj správnou možnost:

Báseň je / není rozdělena na sloky, všechny sloky mají / nemají stejný počet veršů.

4. Dopln:

Báseň má celkem ____ veršů, které jsou rozděleny do ____ slok.

5. Jaký druh rýmu je v textu? _____

6. Kdo je podle básně „pocestný“? _____

7. Ve verších „v jedné hospodě na nocleh pán – nepán se sejdem.“ básník použil metaforu. Čeho je „nocleh v hospodě“ metaforou?

_____

8. Koho kritizuje básník? _____

	10

3. Rozlišujeme tři základní literární druhy. Které to jsou?

_____, _____ a _____

	3

4. Literární žánr, ve kterém je vymyšlené vypravování obvykle z nadpřirozeného (neskutečného světa), bytosti které vystupují, nejsou skutečné, a obvykle je v nich zlo potrestáno, a dobro vítězí se nazývá _____.

	1

5. Personifikaci jinak vyjadřujeme slovem:

a) epika

b) strofa

c) přísloví

d) zosobnění

	1

6. Který z druhů rýmů neexistuje?

- a) rým střídavý b) rým sdružený c) rým obkročný d) rým stupňovací

	1

7. Literární žánr, který popisuje dojmy a zážitky, které cestovatel zažil v cizích zemích se nazývá _____.

	1

8. Který český spisovatel 19. století napsal sbírku Kytice?

- a) Karel Hynek Mácha
b) Jan Neruda
c) Karel Jaromír Erben
d) Karel Havlíček Borovský

	1

9. Který český spisovatel napsal Staré pověsti české?

_____

	1

10. Doplňte přirovnání. Použijte následující slova: mravenec, vrabec, zvon, stěna, skála, buk

- a) bílý jako _____ b) pevný jako _____
c) kluk jako _____ d) pilný jako _____
e) hlas jako _____ f) jí jako _____

	6

11. Napište řešení hádanek. Využijte daná písmena.

1. Jiné šatí a samá je nahá. AJHEL _ _ _ _ _
2. Jen jedna řada zubů, a přece tuze kousá. LPAI _ _ _ _
3. Kdo má vždycky poslední slovo? AZĚNVO _ _ _ _ _
4. Jakou rostlinu pozná i slepý? ŘIKPOAV _ _ _ _ _
5. Neštěká, nekouše, a přece do domu nepustí. EÁKZM _ _ _ _ _

	5

12. Napište podstatné jméno stejného nebo podobného významu v mužském rodě.

vnučka _____

dcera _____

sestřenice _____

teta _____

neteř _____

nevěsta _____

	6

13. Doplněte předložky.

Výsledek závisí _____ mnoha věcech.

_____ víkendu jsem byl _____ kině.

Stýská se mi _____ rodičích.

Děkuju ti _____ lístky.

	5

14. Doplně 2. nebo 3. stupeň přídavných jmen.

sladký, drahý, vysoký, měkký, jednoduchý, blízký

Jirka je _____ ve třídě.

Ovocný čaj je _____ než černý.

Tyto šaty jsou _____ než ty červené.

Kde je tady _____ pošta?

Ten první příklad je _____ ze všech.

Tvůj polštář je _____ než můj.

	6

15. Určete slovní druh u všech podtržených slov ve větě (napište do tabulky).

Maminka šla s dětmi do divadla.

Chraňme tyto ptáčky.

Ze sousedova domu se ozýval zpěv.

Neříkej hop, dokud jsi nepřeskočil.

V úlu žije vždy jen jeden roj.

Nejdůležitější včela je matka neboli královna.

Přinesla jsem ti koláče.

Právě jdeme nahoru.

Prý tam nebylo mnoho diváků.

Ano, budu se o to více snažit.

Podstatné jméno	
Přídavné jméno	
Zájmeno	
Číslovka	
Sloveso	
Příslovce	
Předložka	
Spojka	
Částice	
Citoslovce	

16. Doplňte i/í a y/ý

Posledn____ srpnov____ t____den jsme vžd____ pob____val____ se
sv____m____ bratranc____ v osamělé m____sl____vně na Šumavě.

Obv____kle jsme b____l____ se str____cem sam____, protože rodiče musel____
pracovat.

Běhal____ jsme po m____t____nách a mez____ch se s____t'kou na
mot____l____ a sb____ral____ houb____.

Slunečn____ paprsk____ nás příjemně hřál____.

	15

17. Doplňte ě/je/ně

zv____davý člov____k,

ob____vil se u v____zdu,

vzpom____li si na m____,

ob____vitel se ob____toval,

vym____nili si úsm____v,

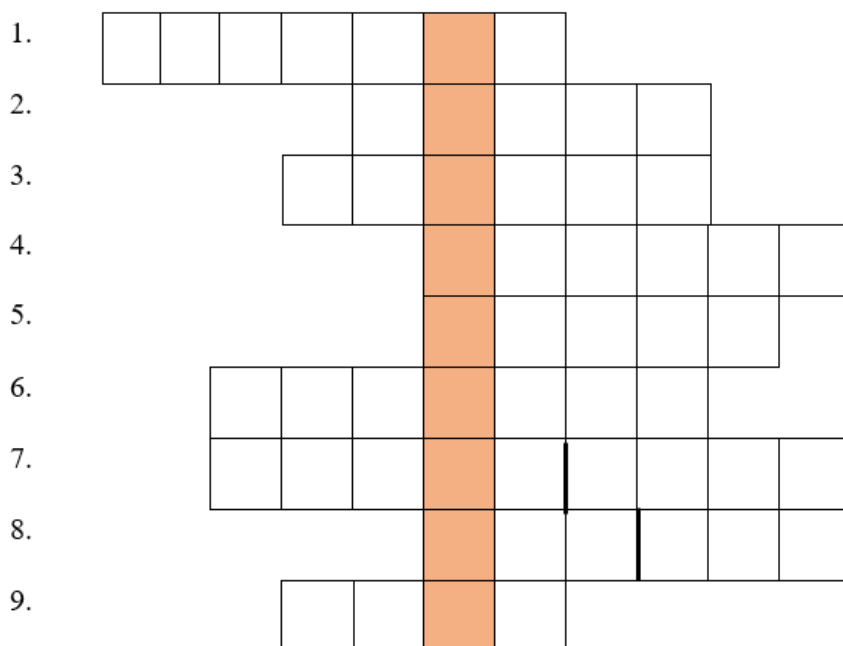
nerozum____l m____

	6

18. Vyluštěte tajenku.

1. Součástí České republiky jsou Čechy, Morava a ....
2. První český prezident Václav ....
3. Česká měna.
4. Česká kněžna, byla nejmladší dcerou vojvody Kroka, jejími dvěma staršími sestrami byly Kazi a Teta.
5. Nejznámější česká automobilová značka.
6. Operu Prodaná nevěsta zhudebnil Bedřich...
7. Jeden z nejznámějších českých malířů a ilustrátorů.
8. Známý český reformátor, který byl upálen.
9. Druhé největší město v České republice podle počtu obyvatel.

TAJENKA _____